

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-178-7-38>

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДИЗАЙНУ КНИГ ДЛЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Бондаренко П. О.

студентка IV курсу факультету дизайну

Гальчинська О. С.

*старший викладач кафедри рисунку та живопису
Київський національний університет технологій та дизайну
м. Київ, Україна*

Дитяча книга є особливим інформаційним матеріалом, який розробляється сучасними дизайнерами з метою не лише задовольнити освітні цілі, а також є важливим інструментом для пізнання навколишнього світу в цілому. Для дітей молодшого шкільного віку важливими факторами є: загальний зовнішній вигляд книги, її внутрішнє наповнення, розмір та вага. Саме тому дитячі видання мають певні стандарти до оформлення ілюстративного та шрифтового матеріалу. Дослідження особливостей подання ілюстративного матеріалу, змісту дитячої книги та її зовнішнього оформлення є актуальною проблемою, яку вирішують сучасні дизайнери книги.

В Україні введені окремі вимоги до книжкових видань для дітей [1]. Згідно цих вимог існують спеціальні правила підготовки і друку книг залежно від вікової групи читачів, які надані нами в таблиці 1.

У виданнях для дітей молодшого шкільного віку, які належать до другої група читачів [1], основний текст повинен друкуватися без використання кольорових фарб, забороненими є виворітні шрифти (світлі букви на темному фоні) та сторінки з трьома чи більше шпальтами (стовпчиками). Література для дітей другої вікової групи повинна бути достатньо зрозумілою та наочною. Рекомендована ілюстративність книги має становити не менше 35% (рис. 1). Окрім самих ілюстрацій дизайн видання повинен містити оптимальну білість та непрозорість паперу для полегшення сприйняття репрезентованого матеріалу юними читачами (табл. 1).

Ілюстратор, який працює над створенням зображення для дітей молодшого шкільного віку, повинен особливо точно відобразити написаний автором книги текст. Важливим аспектом є збереження реалістичності та виразності зображуваного. Образ в ілюстрації

повинен бути гарно впізнаваним і не спотворювати уяву дитини про навколишній світ [2].

Таблиця 1

**Порівняльна характеристика деяких вимог до друку видань
для дітей різних вікових груп**

Параметри порівняння Вікова група	Вік читачів	Кегль для основного тексту	Рекомендована ілюстративність видання	Кількість переносів на сторінці
Перша	до 6 років	14 і більше	50% і більше	до 4
Друга	від 6 до 10 років	14 і більше (рис. 1а, 1б), а для учнів III-IV класів 12 і більше (рис. 1в, 1г)	35% і більше	до 8
Третя	від 11 до 14 років	10 і більше	30% і більше	до 12
Четверта	від 15 до 18 років	9 і більше	(не зазначено)	до 12

Для першокласників важливим фактором є типове оформлення книг, що допомагає їм краще орієнтуватися і визначати тематику та зміст видань [3, с. 62]. Всі написи на обкладинці мають бути на звичних місцях, надруковані розбірливим шрифтом оптимального кеглю. Сене назви повинен відповідати змісту ілюстрації на обкладинці. В подальших роках навчання можуть вводитись певні відхилення від згаданого типового оформлення.

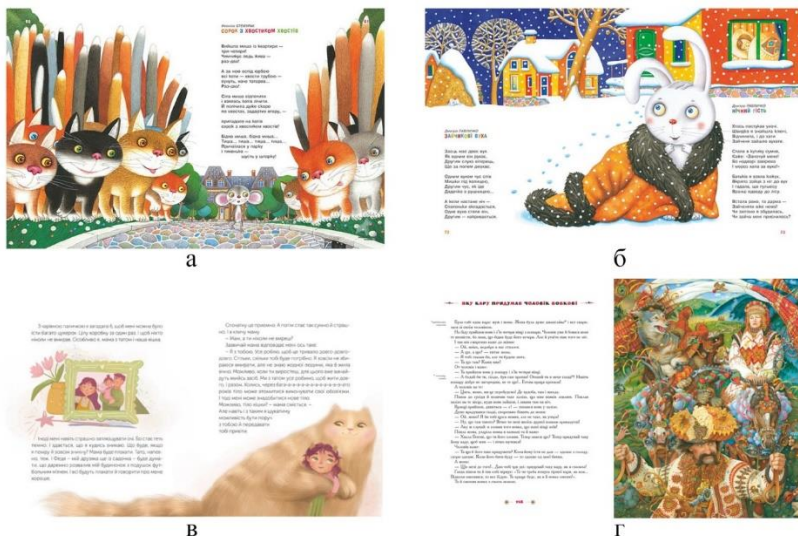

Рис. 1. Приклади ілюстративного оформлення книг для дітей молодшого шкільного віку: а, б – Лавро К., Ілюстрації до книги «Улюблені вірші», 2004, р.; в – Рудик М., Ілюстрації до книги «Тасмниця Життя», 2021 р.; г – Гаркуша В., Ілюстрації до книги «100 казок. 3-ий том», 2012 р.

Загальне оформлення книги має бути яскравим і достатньо збалансованим водночас. Для досягнення бажаного результату, дизайнерам слід уникати застосування занадто забарвлених зображень чи навпаки ілюстрацій з низькою контрастністю. Крім цього, варто звернути особливу увагу на розробку дизайну персонажів. Головні герої можуть мати певні спільні риси з потенційними читачами. Вимогами до оформлення ілюстрацій для дітей молодшого шкільного віку є використання принципу серійності та послідовності. Однак, варто уникати однотипності в зображуваних сценах. Сюжет має демонструватись за допомогою ключових сцен з мінімальною повторюваністю ілюстрованого матеріалу.

При створенні оформлення книг для дітей 6-10 років, художник повинен пам'ятати про правильну компоновку тексту та ілюстрацій на розвороті видання. Для дітей достатньо важливими є як естетична складова матеріалу, так і практичність обраного макету, що в подальшому полегшить читання та розуміння тексту читачем. Чим

старша дитина, тим меншу частину на площі розвороту має займати ілюстрація, що роз'яснює текст.

Висновки: в процесі дослідження встановлено, що в розробці дизайну книг для дітей молодшого шкільного віку велике значення має якість підготовки ілюстративного та шрифтового матеріалів. Дотримання наведених вимог та рекомендацій до підготовки видань ілюстратори надає можливість створити оптимальний дизайн книги для зазначених груп юних читачів.

Література:

1. Про затвердження Державних санітарних норм і правил «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей»: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 18.01.2007 № 13 / Міністерство охорони здоров'я України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0077-07> (дата звернення: 10.12.2021).
2. Вовчок Г. М. Виховна функція ілюстрації дитячої книги. *Сучасність, наука, час, взаємодія та вплив*. (Київ, 18-20 листопада 2013 р.). URL: <https://int-konf.org/uk/2013/suchasnist-nauka-chas-vzaemodiya-ta-vzajemovpliv-18-20-11-2013-r/610-vovchok-g-m-vikhovna-funktsiya-ilyustratsiji-dityachoji-knigi> (дата звернення: 10.12.2021).
3. Заліток Л. М. Робота з книжкою в сучасній початковій школі крізь призму творчого розвитку ідей В. Сухомлинського. *Науковий вісник МДУ імені В. О. Сухомлинського*. 2014. Вип. 1.46 (108). С. 62.